

HRVATSKA
GOSPODARSKA
KOMORA

Analiza stanja hrvatske IT industrije

Zagreb, prosinac 2021.

Izdavač

Hrvatska gospodarska komora

Za izdavača

dr. sc. Luka Burilović

Pripremili za HGK

Boris Žitnik, OMNIAconsult

Dalibor Subotičanec, Tvornica istraživanja

Prijelom

INTERGRAFIKA TTŽ, Zaprešić

Zagreb, prosinac 2021.

Hrvatska IT industrija u 5 velikih brojki

27,81
milijarda
kuna

U 2020. godini ukupni prihod hrvatske IT industrije dosegao je 27,81 milijardu kuna što predstavlja 3,7 posto ukupnog prihoda nefinancijskog dijela gospodarstva zemlje.

34.762
zaposlenika

Broj zaposlenika u IT industriji u 2020. gotovo je dosegao je 35.000 što predstavlja 3,5 posto od ukupnog broja zaposlenih u gospodarstvu zemlje.

5.707
tvrtki

U 2020. broj IT poduzeća u Hrvatskoj dosegao je 5.707, što je 4,1 posto od ukupnog broja poduzeća u gospodarstvu zemlje.

8.998
kuna

Prosječna mjesečna neto plaća u hrvatskoj IT industriji u 2020. iznosila je 8.998 kuna i bila je gotovo 60 posto viša od prosječne neto plaće u gospodarstvu zemlje.

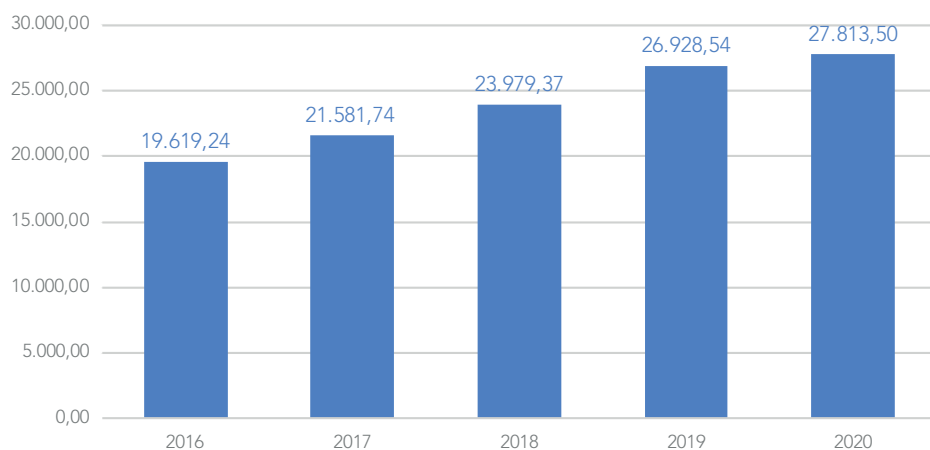
9
milijardi
kuna

Izvoz IT industrije u 2020. godini premašio je devet milijardi i predstavljao je 6,4 posto ukupnog izvoza gospodarstva Hrvatske.

Usporavanje rasta ukupnog prihoda hrvatske IT industrije

U 2020. hrvatska IT industrija ostvarila je ukupni prihod vrijedan 27,81 milijardu kuna, uz godišnji rast od 3,3 posto. To predstavlja značajno usporavanje rasta u odnosu na dvoznamenkaste godišnje stope rasta zabilježene u prethodne tri godine. Međutim, treba naglasiti da je ovaj naoko skromni rast realiziran u pandemijskoj godini, u kojoj društveni brutoproizvod pada za 8,2 posto, prihod nefinancijskog dijela gospodarstva pada za 6,6 posto, uz pad brutodobiti od 53,2 posto, tako da stopa rasta od 3,3 posto ustvari predstavlja značajan uspjeh i svjedoči o žilavosti IT industrije.

Ukupni prihod (mil.kn) hrvatske IT industrije u posljednjih pet godina

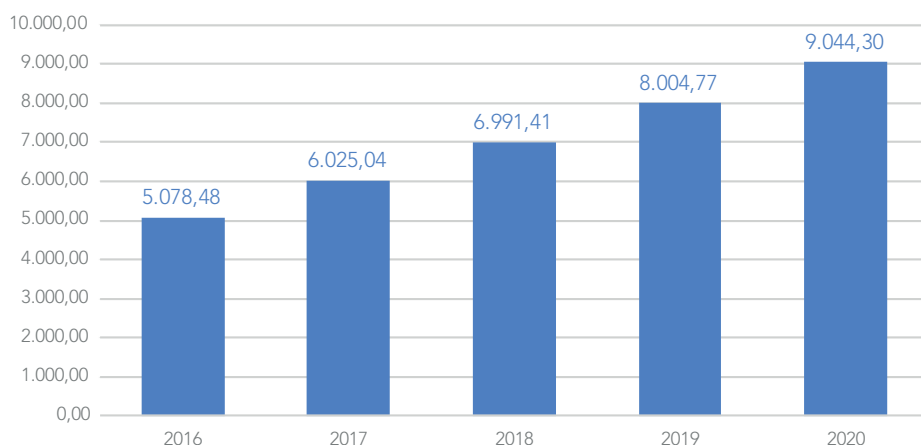
Izvor: Digitalna komora HGK

Udio IT industrije u brutodomaćem proizvodu (novostvorenoj vrijednosti) u 2020. godini dosegao je 2,5 posto. U odnosu na 2015. taj se udio povećao za 0,9 postotnih bodova. U srednjoročnom razdoblju IT industrija raste po PGSR-u od 11,6 posto te je po dinamici rasta daleko najbrža djelatnost u hrvatskom gospodarstvu.

Izvoz u 2020. godini - čuvar rasta IT industrije

U 2020. godini izvoz robe i usluga hrvatske IT industrije dosegao je 9,04 milijarde kuna. U posljednjih pet godina prosječna godišnja stopa rasta izvoza hrvatske IT industrije bila je 14,5 posto.

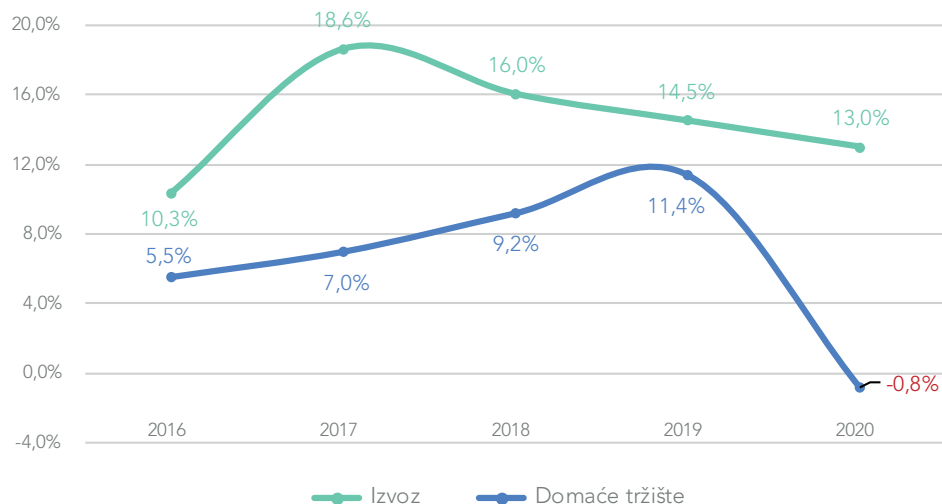
Izvoz (mil.kn) hrvatske IT industrije u posljednjih 5 godina

Izvor: Digitalna komora HGK

U 2020. godini prihod IT industrije ostvaren na domaćem tržištu pao je za 0,8 posto, dok je prihod ostvaren izvozom porastao za 13,0 posto. Stope rasta izvoza u svim promatranim godinama veće su od onih ostvarenih na domaćem tržištu što dovodi do povećanja udjela izvoza u ukupnom prihodu hrvatske IT industrije.

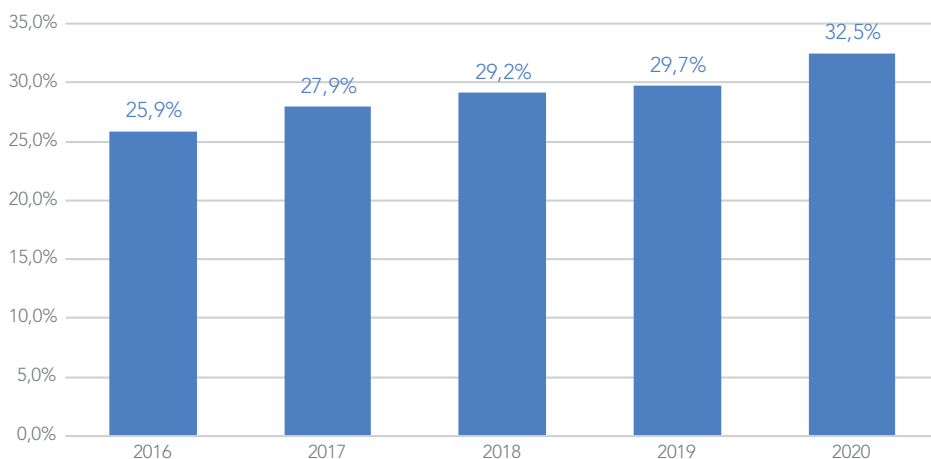
Godišnje stope rasta prometa na domaćem tržištu i izvoza, 2016. – 2020.

Izvor: Digitalna komora HGK

Udio izvoza u strukturi prihoda IT industrije konstantno se povećava. Udio izvoza u ukupnom prihodu u petogodišnjem je razdoblju povećan s 25,9 posto u 2016. na 32,5 posto u 2020. godini.

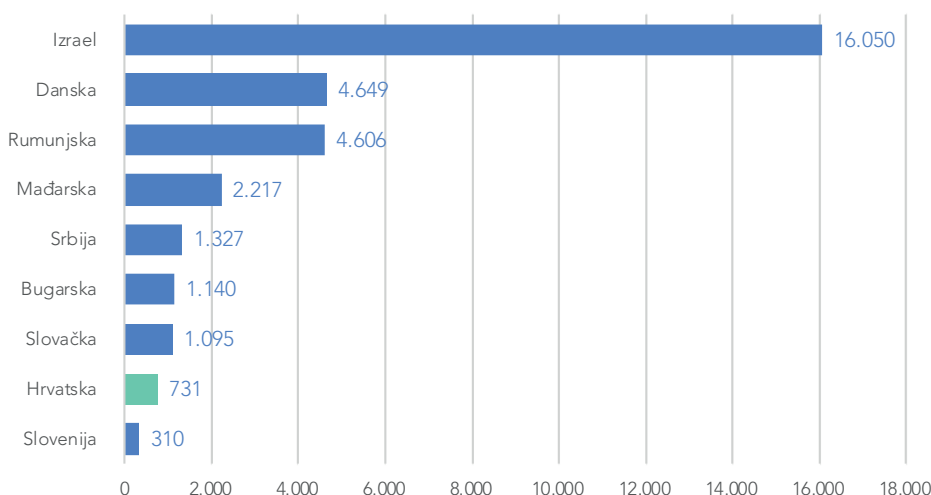
Udio izvoza (%) u ukupnom prihodu IT industrije u posljednjih 5 godina

Izvor: Digitalna komora HGK

U 2020. **izvoz računalnih usluga** iz Hrvatske dosegao je 731 milijun eura, uz godišnji porast od 12,6 posto. U proteklome petogodišnjem razdoblju prosječna godišnja stopa rasta računalnih usluga iznosila je 14,2 posto i bila je znatno viša od stope koju bilježi EU28 (8,4 posto), ali i nešto niža negoli u ostalim tranzicijskim zemljama, osim Mađarske.

Izvoz računalnih usluga u odabranim zemljama, 2020.

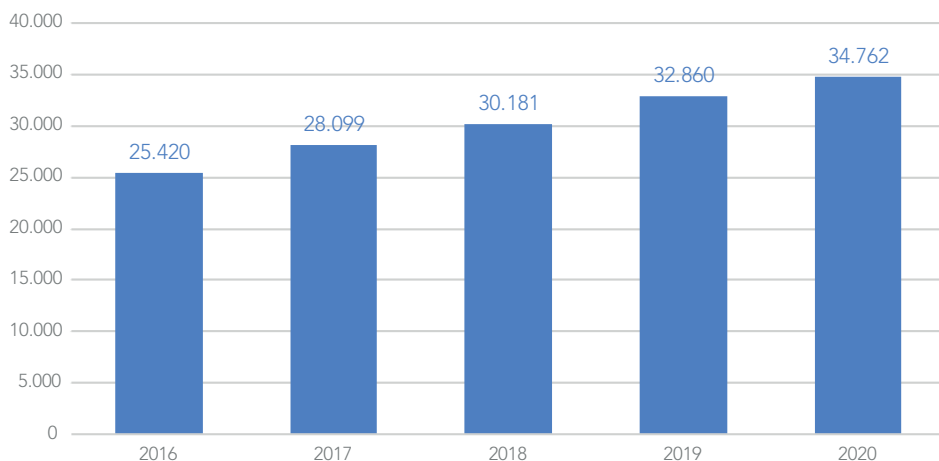

Izvor: ITC

U posljednjih pet godina stvoreno gotovo 11.000 radnih mjesta

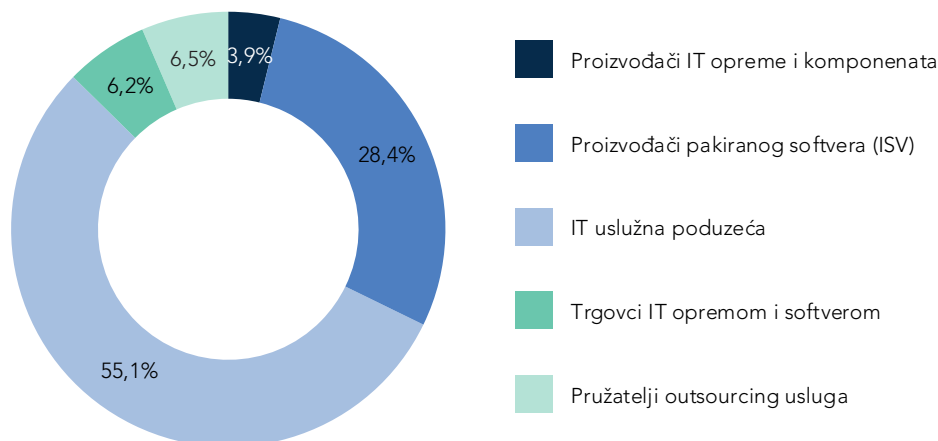
U 2020. godini broj zaposlenika u hrvatskoj IT industriji porastao je za 5,8 posto te je dosegao 34.762 što predstavlja 5,2 posto od ukupnog broja zaposlenih u nefinancijskom sektoru gospodarstva zemlje. U posljednjih pet godina broj djelatnika u IT industriji raste po PGSR-u od 7,8 posto čime je kreirano 10.899 novih radnih mjesta.

Broj zaposlenih u hrvatskoj IT industriji u posljednjih 5 godina

Izvor: Digitalna komora HGK

Struktura broja zaposlenih prema kategorijama poduzeća, 2020.

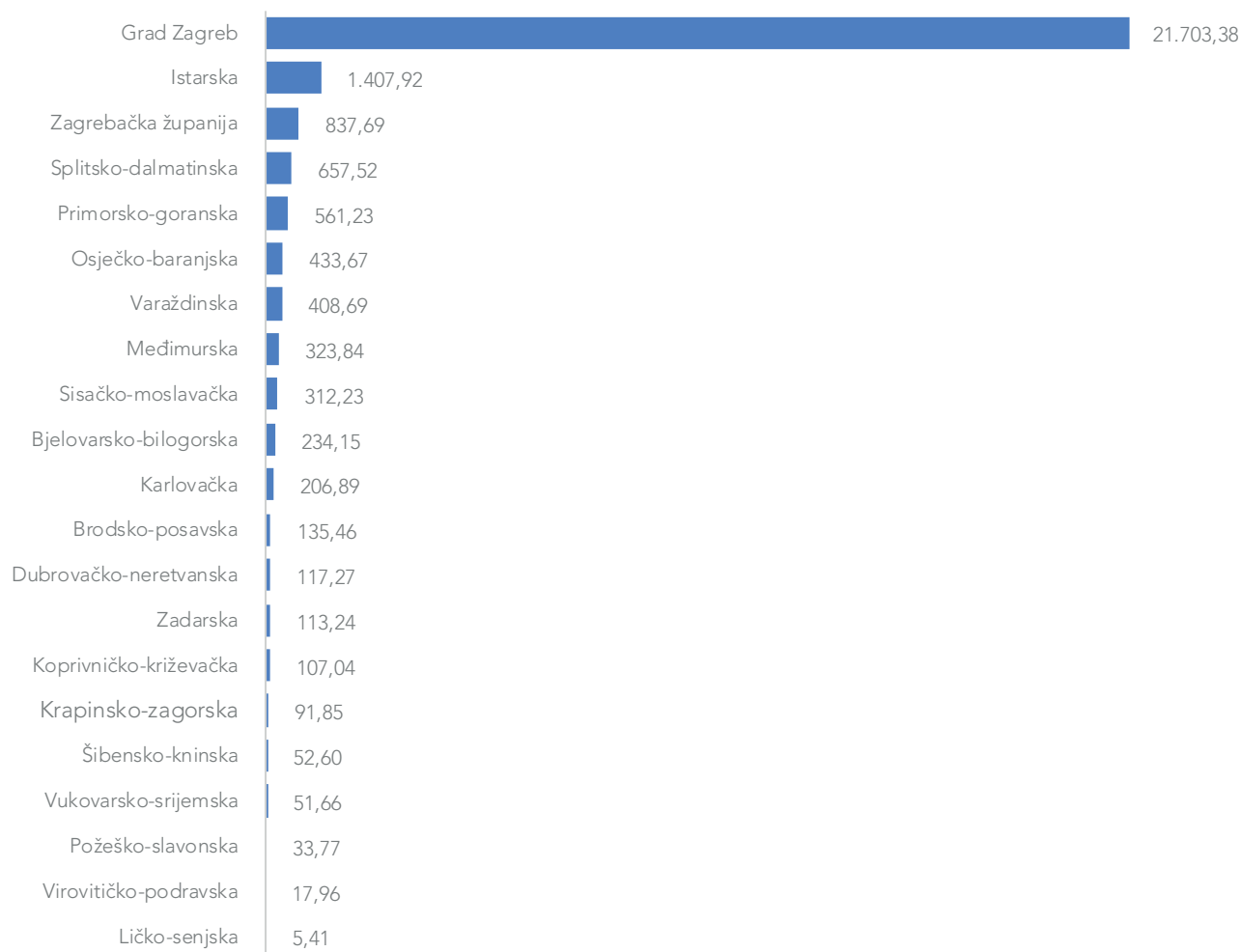

Izvor: Digitalna komora HGK

Grad Zagreb snažno dominira hrvatskom IT industrijom

Čak 78 posto ukupnog prihoda hrvatske IT industrije otpada na Grad Zagreb ili 21,70 milijardi kuna. Na drugom je mjestu Istarska županija s 1,41 milijardom (s udjelom od 5,1 posto), a na trećemu Zagrebačka županija s 838 milijuna kuna (udio od 3,0 posto). Požeško-slavonska, Virovitičko-podravska i Ličko-senjska županija zauzimaju posljednja tri mjesta na ljestvici prihoda hrvatske IT industrije.

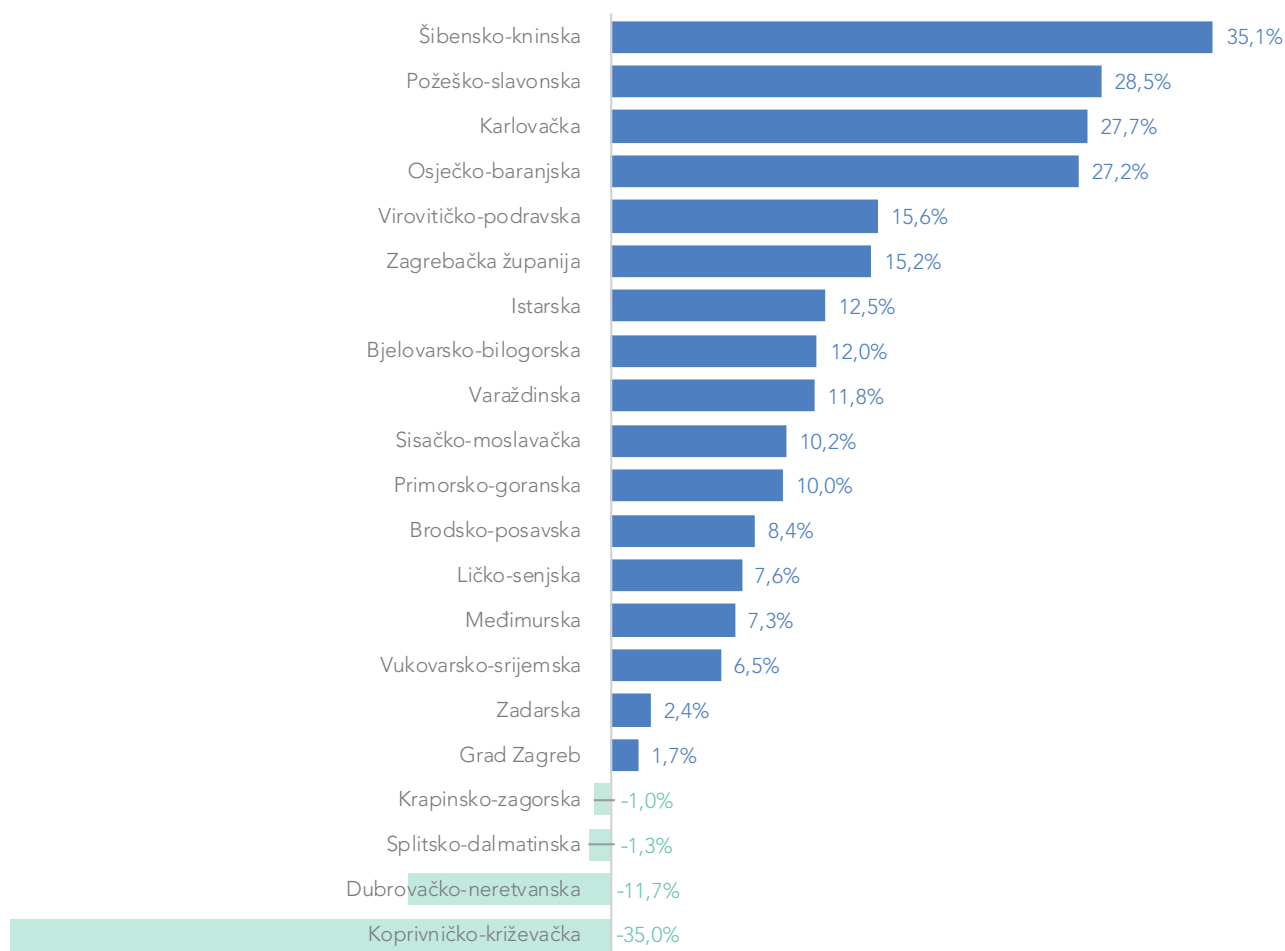
Ukupni prihod (mil.kn) hrvatske IT industrije po županijama, 2020.

Izvor: Digitalna komora HGK

U 2020. godini ukupni prihod hrvatske IT industrije porastao je za 3,3 posto, ali ne i u svim županijama. Najveće stope rasta zabilježene su u Šibensko-kninskoj, Požeško-slavonskoj, Karlovačkoj te Osječko-baranjskoj županiji. Koprivničko-križevačka, dubrovačko-neretvanska, splitsko-dalmatinska te krapinsko-zagorska IT industrija zabilježile su pad prihoda u 2020. godini.

Godišnje stope rasta (%) ukupnog prihoda hrvatske IT industrije po županijama u 2020. godini

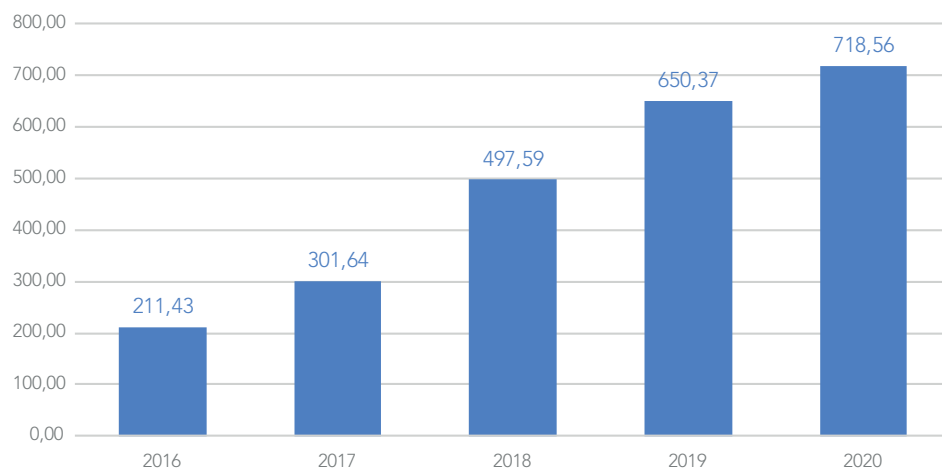

Izvor: Digitalna komora HGK

Istraživanje i razvoj hrvatske IT industrije

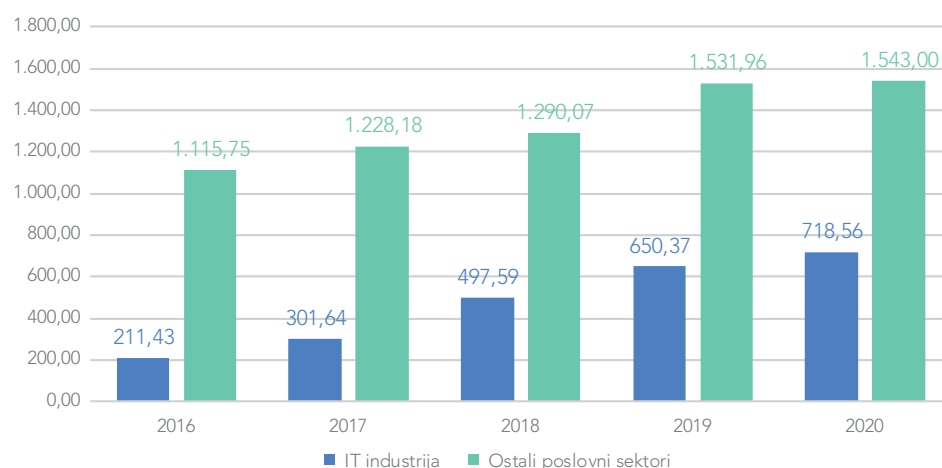
U 2020. godini izdaci hrvatske IT industrije za istraživanje i razvoj porasli su za 10,5 posto u odnosu na 2019. godinu te su premašili 718 milijuna kuna što je gotovo 240 posto više u odnosu na 2016. godinu.

Izdaci hrvatske IT industrije za IR - u milijunima kuna

Izvor: DZS

Ulaganja u IR, u milijunima kuna, IT industrija vs. ostali poslovni sektori

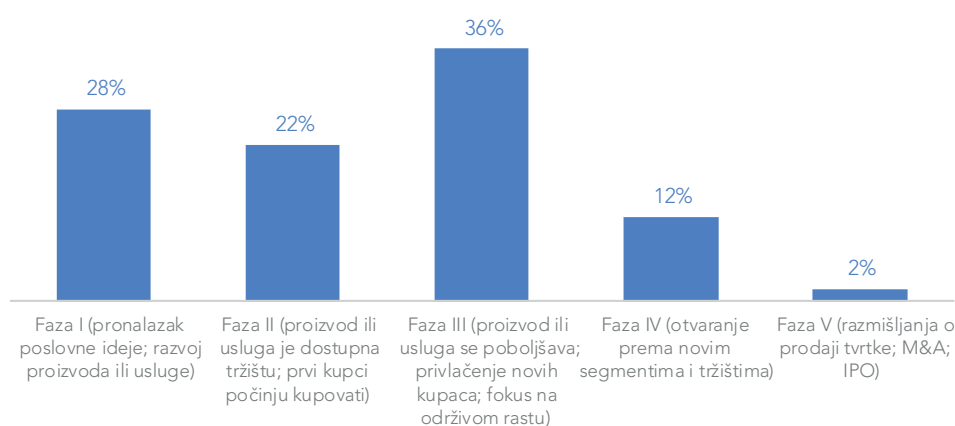
Izvor: DZS

U 2020. godini ulaganja poslovnog sektora u istraživanje i razvoj dosegno je 2,26 milijardi kuna. IT industrija sudjelovala je sa 718,56 milijuna (31,8 posto), dok su ulaganja ostalih sektora bila 1,543 milijuna kuna (68,2 posto).

Biti startup u Hrvatskoj – pilot-anketa

Prvi put dio je studije posvećen *startupima*. U anketu su pozvane IT tvrtke do sedam godina starosti, a anketu su ispunile 73 tvrtke - od kojih se 58 smatra *startupima*. Iako je uzorak relativno mali i ne predstavlja cjelokupnu populaciju *startupa* u Hrvatskoj - ima svoju vrijednost te se može uzeti kao indikativan.

Startupi s obzirom na zrelost

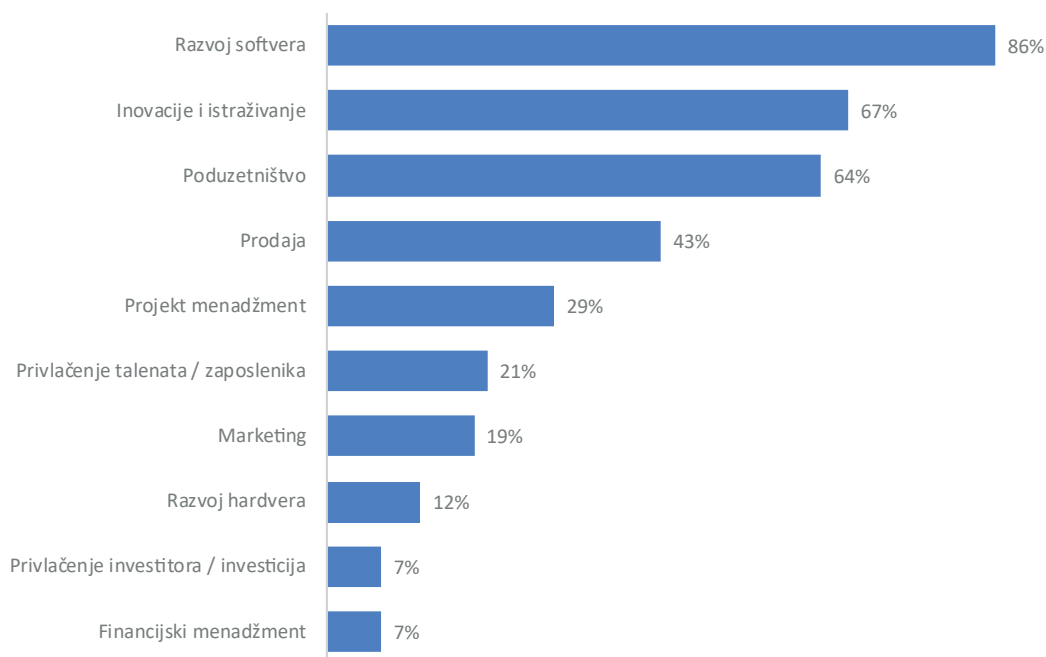
Izvor: Anketa „Biti startup u Hrvatskoj“, HGK 2021.

Oko 28 posto *startupa* koji su sudjelovali u anketi u prvoj je fazi, u kojoj pronalazi/razvija poslovnu ideju, proizvod ili uslugu. U drugoj je fazi njih oko 22 posto - u kojoj su ponudili proizvod ili uslugu tržištu te bilježe prve kupce.

U anketi je sudjelovalo najviše onih *startupa* koji su u trećoj fazi (oko 36 posto) u kojoj poboljšavaju svoj proizvod ili uslugu, privlače sve više novih kupaca te se fokusiraju na održivi rast. Onih koji se otvaraju prema novim segmentima i tržištima jest oko 12 posto, dok je samo dva posto *startupa* u fazi razmišljanja o izlasku iz tvrtke.

Najviše je onih *startupa* koji su kao svoju snagu istaknuli razvoj softvera (86 posto), inovacije i istraživanje (67 posto) te poduzetništvo (64 posto), dok privlačenje investicija te financijski menadžment nisu jača strana *startupa*.

Najveće snage startupa

Izvor: Anketa „Biti startup u Hrvatskoj“, HGK 2021.

Financijski izazovi, ekonomsko okruženje i nepredvidivost tržišta trenutno su najveći izazovi *startupa* u Hrvatskoj. Konkurencija, pristup relevantnim mrežama ili mentorima te izazovi povezani s novim i disruptivnim tehnologijama na dnu su liste izazova s kojima se danas *startupi* susreću.

Najveći izazovi startupa

Izvor: Anketa „Biti startup u Hrvatskoj“, HGK 2021.

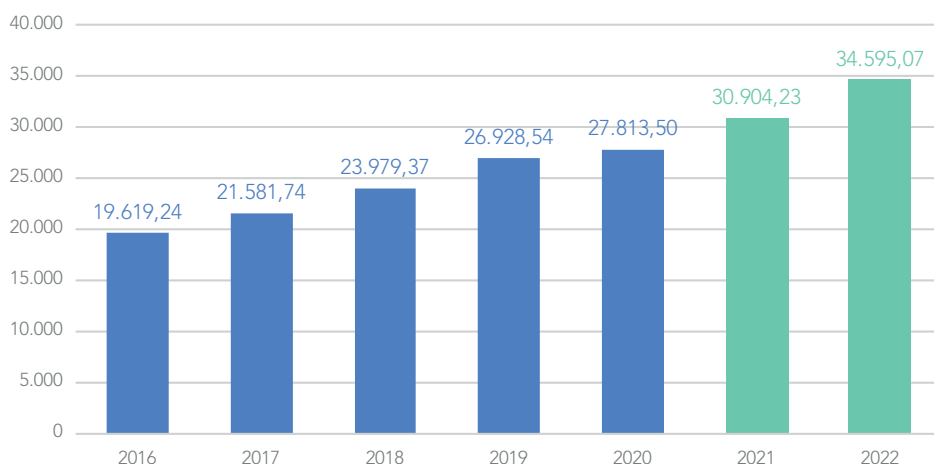
Očekivana kretanja hrvatske IT industrije u 2021. i 2022. godini

Nakon usporavanja rasta prometa IT industrije u pandemijskoj 2020. godini, u ovoj i sljedećoj godini može se očekivati povratak na godišnje stope rasta ostvarene u pretpandemijskom razdoblju. Godišnja stopa rasta u 2021. bit će ponovno dvoznamenkasta, konzervativno procijenjena na povećanje od oko 11 posto (koliko je iznosio PGSR za petogodišnje razdoblje prije COVID-a, do 2019. godine).

Naime, u ovoj godini svjedočimo o brzom oporavku gospodarstva; prema posljednjim procjenama govori se o tome da bi rast društvenog bruto proizvoda mogao doseći i devet posto. U 2021. možemo očekivati ukupni prihod IT industrije od oko 31 milijarde kuna. U 2022. godini može se očekivati daljnji rast ukupnog prihoda IT industrije koji bi premašio 34 milijarde kuna (uz rast od oko 12 posto).

Taj bi rast mogao biti i veći ovisno o intenzitetu novih investicija u digitalizaciju povezanih s Nacionalnim planom oporavka i otpornosti - koji predviđa ukupna srednjoročna ulaganja u tu svrhu od 1,29 milijardi eura.

Očekivani ukupni prihod (mil.kn) hrvatske IT industrije u 2021. i 2022. godini

Izvor: Digitalna komora HGK (2016.-2020.)

Ukratko o studiji i metodologiji

Ovu studiju naručilo je Udruženje za informacijske tehnologije Hrvatske gospodarske komore (HGK) u listopadu 2021. godine. Studija predstavlja nastavak i ažuriranje Analize hrvatske IT industrije 2008. – 2017., koja je izrađena u studenome 2018. godine te Analize hrvatske IT industrije 2014. – 2019. i Analize hrvatske IT industrije po županijama 2008. – 2019. pripremljene u prosincu 2020. godine.

Ciljevi studije su:

- pružiti uvid u obuhvat, obujam, demografiju i strukturna obilježja, razvojne trendove i dinamiku razvitka ukupne IT industrije i njezinih segmenata
- osvijetliti ulogu, značaj i relativnu poziciju koju IT industrija ima u nacionalnom gospodarstvu
- pružiti međunarodnu komparaciju uloge i značaja IT industrije prema drugim usporedivim zemljama.

Konačni je cilj studije prikazati i ocijeniti doprinos IT industrije nacionalnim interesima koji se očituju u broju radnih mjesta, doprinosu društvenom brutoproizvodu i obujmu poreznih prihoda koje generira te razini tehnoloških kompetencija i razvojno-istraživačkog potencijala zemlje.

Nalazi ove studije mogu primarno poslužiti kao:

- podloga za pregovore između tvrtki iz IT sektora i njihovih industrijskih udruženja s predstavničkim tijelima i državnom administracijom, gospodarskim asocijacijama, akademskom zajednicom, agencijama za razvoj i poticanje izvoza i stranih ulaganja, medijima i drugim dionicima glede stvaranja povoljnih i poticajnih uvjeta za razvitak IT industrije i njezina utjecaja na cjelokupni razvitak gospodarstva i društva u cjelini
- podloga za artikuliranje razvojne strategije IT sektora, definiranje ciljeva i rokova, operativne razrade industrijske politike i njegova prožimanja s ukupnim gospodarstvom u procesu digitalne transformacije zemlje
- podloga za daljnju kvalitativnu analizu potencijala, determinanti i ograničenja poslovanja IT industrije i njezina odraza na ukupno gospodarstvo
- osnova za međunarodne usporedbe dinamike i razine razvitka IT industrije
- polazište za daljnju, detaljniju mikroekonomsku analizu pojedinih segmenata i podsegmenata, odnosno pojedinih poduzeća unutar IT industrije.

Studija, koja pokriva podatke zaključno s 2020. godinom, sastoji se od šest osnovnih dijelova (a) pregleda i analize ukupne IT industrije, (b) pregleda i analize IT industrije po kategorijama IT tvrtki, (c) pregleda uloge i značaja, odnosno usporedbe udjela IT industrije u nacionalnoj ekonomiji, (d) međunarodne usporedbe IT industrije u Hrvatskoj, (e) pregleda izdataka za istraživanje i razvoj u hrvatskoj IT industriji i (f) prvog pogleda na *startupe* i uprave.

HGK metodologija

Prema HGK metodologiji, IT industrija sastoji se od: (1) pružanja IT usluga, (2) proizvodnje informatičke opreme i komponenata i (3) trgovine informatičkom opremom, komponentama i softverskim produktima.

Ovako definiran obuhvat IT industrije odgovara OECD-ovoj definiciji ICT industrije iz 2006. godine, bez djelatnosti telekom operatora. Neki elementi telekom industrije, poput trgovine i popravka komunikacijske opreme, uključeni su u IT industriju zbog činjenice da se njihovo poslovanje danas najvećim dijelom temelji na pametnim telefonima (koji su u osnovi računala), računalnim mrežama i softveru, koji su imanentni IT industriji. Dodatni razlog za njihovo uključivanje jest i taj da su te tvrtke članice Udruženja za informacijske tehnologije HGK.

Cjelovitu metodologiju možete pronaći na hgk.hr.

